

NRK's UTENLANDSPROGRAM--

NYTTARSTALE 1. JANUAR 1978

Naturen gis oss nordboere forhåpninger og optimisme som gave ved vintersolverv.

Vi har alle et brennede ønske om at det nettopp skal være forhåpningene og optimismen som kan prege oss når vi fra denne dagen ser framover inn i det nye året.

Gir så vår situasjon og vår virkelighet grunn til dette?

Mye av svaret avhenger av oss selv.

Framtida er ikke noe som kommer til oss mer eller mindre som en upåvirkelig naturkraft.

- 2 -

Den skapes og formes av mennesker.

La oss møte framtida som ei utfordring som kaller på det beste i oss av vilje og evne til innsats.

Menneskenes historie er ikke bare en lang og nesten sammenhengende beretning om ufred, vold og krig.

Den er samtidig også en fortelling om menneskenes lengsel og streben etter fred og trygghet, og om menneskenes byggende innsats for å nå dette mål.

Skal vi så aldri nå målet?

Selv om det året vi har bak oss ikke har brakt med seg nye konflikter og nye trusler har det heller ikke gitt oss en reell varig fred.

I den langvarige spenningsfylte konflikten i Midt-Østen er det i de siste måneder kommet nye signaler,

som kanskje er det første bud om fred i denne hjemsøkte del av verden.

Vi har som nasjon bare ett ønske: å få leve i trygghet og fred, med vårt demokrati, med vår samfunnsform med vår kultur.

Vi setter pris på at vi i vår del av verden har fredelige naboforhold.

Det er vel ingen som kan tro på ei framtid i fred der det store flertall av verdens befolkning lever i fattigdom og nød, mens et mindretall nyter sin velstand.

Det er selvfølgelig tilfredsstillende i denne sammenheng at vi som et av de få land i verden har greid å nå det foreløpige målet FN satte, å gi 1 % av våre felles inntekter til utviklingslandene.

Men det er ikke nok.

Utviklingslandene må få sin del av produksjonsmuligheter og naturlig samhandel for at de skal kunne vokse seg sterkere i et økonomisk og verdensomspennende fellesskap.

Stilt overfor denne utfordrende og enorme oppgaven er det et tragisk paradoks at den vestlige verdens økonomi er inne i en større og mere dyptgående krise enn på lang, lang tid.

Det ventes at 17 millioner mennesker skal gå arbeidsløse i de vestlige industriland i vinter.

Aldri har disse land disponert over slike muligheter som nå, i vitenskapelige framskritt, i teknologi og i tilgjengelige ressurser i det hele.

Aldri har vi stått overfor en verden som i den grad trenger det vi kan skape med våre muligheter.

Og så må vi altså tilbake til de svarteste depresjonsår i 30-årene for å finne så mange ledige hender som vi

i dag kan telle i vestlige industriland.

Arbeidsløshet i vår tid er meningsløs.

Krisen er internasjonal og må også bekjempes på det internasjonale plan.

Her må også vi for vår del være villige til å spille med.

Vi har i fjor fra norsk side tatt initiativ til internasjonale drøftinger av dette problemet.

Vi vil fortsatt holde øynene åpne for nye muligheter til internasjonale kontakter, samråd og felles tiltak.

I europeisk sammenheng står Norge mer og mer som et særtilfelle med sin fulle sysselsetting.

Det betyr ikke at vi ikke har merket stormkastene fra verden rundt oss. Det kommende året vil trolig by på større vansker.

Det vil kreve mer av oss alle for at vi skal makte å holde den internasjonale massearbeidsløsheten utenfor vårt lands grenser.

Skal vi ikke på denne første dagen i året bli enige om at vi i velleskap skal løse den store utfordringen som ligger i å trygge arbeid for flest mulig og å bekjempe arbeidsløsheten ved landets grenser.

Det er til syvende og sist et spørsmål til deg og meg om en slik solidaritetsholdning skal vinne fram.

Men egentlig er ikke kravene så voldsomt store.

Kanskje innebærer de ikke mer enn at vi i 1978 skal gi avkall på å kreve en fortsatt vekst i vår materielle velstand. En velstand som allerede har brakt oss opp som en av verdens 10 rikeste nasjoner.

De store inntektsoppgjørene vi står foran til våren vil være en prøvesten på om vi makter å realisere en samfunnsolidaritet til beste for et av de mest grunnleggende krav vi bør stille til vårt samfunn, nemlig å skulle ha en trygg jobb å gå til.

Det vi i denne situasjonen har å gå på økonomisk sett bør vi være villige til å gi til de grupper som har blitt liggende etter i inntektsutviklingen.

Det gjelder generelt lavtlønns- og lavinntektsgruppene, det gjelder våre pensjonister som har minstepensjonene å leve av.

Nå vil sikkert mange si:

Hva med det vi startet med, forhåpningene og optimismen foran det nye året?

Det er nettopp når de sterke kastevindene står imot at vi har behov for disse egenskapene.

Hvis vi stiller oss fornuftig, og viser samhold, vil den krisen som slår mot oss nå, neppe behove å ramme oss alvorligere enn at vi fortsatt skal kunne gjøre dette landet til et enda bedre og tryggere sted og bo.

Historien lærer oss at menneskene med innsats av fornuft, kunnskap, tro og vilje har løst problemer og vansker som tidligere ble oppfattet som uløselige.

I vårt eget, og i mange andre samfunn finner vi eksempler på dette i alle felter av menneskelig utfoldelse

- i kampen mot sykdom,

- i kampen for økonomiske og sosiale goder,

- i kampen for folkestyre og menneskerettigheter.

Alt dette gir oss grunn til å tro på at også de problemene vi nå sliter med, i vår del av verden, og andre

steder, etter hvert vil kunne løses.

Det gjelder framfor alt troen på at fredsvilje, samarbeid og fornuft vil vinne over mistro og kapprusting.

Det gjelder også troen på at fornuften og solidariteten i verden blir sterk nok til å skape en ny økonomisk verdensorden.

Og det gjelder troen på at vi stadig skal kunne gjøre vårt eget land til et bedre, tryggere og vennligere samfunn å bo i.

Får jeg så igjen lov til å sende hilsener og gode ønsker til alle i hele Norge fra Lindesnes i sør til Longyearbyen og Ny-Ålesund i nord.

I denne sendingen i NRK's utenlandsprogram vil jeg sende en særlig hilsen til sjøfolkene som seiler ute, utenrikstjenestens folk, de som er engasjert i utviklingshjelpen

og de som arbeider i misjonens tjeneste, og alle andre nordmenn som i dag befinner seg utenfor landets grenser.

Jeg føler at jeg på vegne av hele det norske folk kan sende en spesiell hilsen og alle gode ønsker til Kong Olav og hans familie.

Et godt nytt år.